

Ontkrachtingen en affirmaties

Bernard Wesseling

Ontkrachtingen en affirmaties

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij BV
2024

Dit boek kwam mede tot stand dankzij een beurs van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Copyright © 2024 Bernard Wesseling

Voor overname kunt u zich wenden tot Em. Querido's Uitgeverij BV,
Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam.

Omslag Herman van Bostelen
Foto auteur Bianca Sistermans
Typografie binnenwerk Steven van der Gaauw

ISBN 978 90 214 8973 5 / NUR 306

www.querido.nl
www.bernardwesseling.nl

Voor mijn nichtjes, Anna en Roos Zinger

Zweep, touw, os en herder zijn onvindbaar.
Er is geen maat in de uitgestrekte blauwe hemel,
Die in staat is ook maar één ding ten volle te meten.

– Nico Tydeman, *Het temmen van de os*
(naar meester Kakuan)

Inhoud

Aan mijn oudere zelf 11

I

Regen 15

Heenkomen 17

Een tolk spreekt zich uit 22

Over geluk 24

In de trein zit een jonge anarchist 25

Ja zuster nee zuster 26

Geen Raskolnikov 27

Restcalvinisme 29

Geschiedenis van een uitzicht 30

Lofzang op de zaterdagmarkt 31

Het onuitsprekelijke 32

Sommige mensen 34

Ralf Bloem 35

Op een poster 36

Ontwijding 38

De wet van concurrentie 39

Treppenwitz 40

Bekentenisgedicht 42

Podcast voor het inslapen 44

II

Bezwinging 49

Ongerijmdheden 50

Kennismaking	52
Inwijding	53
Midzomer, stadsmoe	54
Een tiener aan de rand van het zwembad	55
Gestolen jeugd	57
Kunstenaars zijn despoten	59
Zelfportret als Vincent	60
Het meesterwerk. Een vertelling met verbeterd einde	62
Lofzang op de kleinste vrijheid	64
Meerval	65
Fiets	66
Hoe de jonge dichter F. Starik een brommer kocht	67
Metaalmoetheid	69
Ontkenningen	70
Ik droomde dat ik de aardappeleters was	72
Om niet te vergeten	73
De doctrine van onthouding	74
Volgens de wetenschap	75
Laatste zomerdag	76
Kat	77
Audiotour	78
De brug	79
Dank en verantwoording	83

Aan mijn oudere zelf

Bedenk dat ik niets met je voorhad dan een schimmig soort geluk
(ben ik door jou goed te genieten? Dan is deze memo voor niets).

Als ik huilde waar jij nu om lacht: vergeef me dit janusverdriet,
klein leed van oud zeer. Is 't omgekeerd? Eet je schoen niet op
bij het zien van mijn onwetende grijns op foto's.

Als ik verbraste waar jij nu zonder zit, ontliep wie jij nu in je leven mist,
als ik ijverig opbouwde wat jou al je kracht kost te ontmantelen:
het spijt me van de hoge inzet, het lage rendement, het failliet.

Bij het verbranden van mijn geloofsbrieven, onthoud alsjeblieft:
als ik de aanjager was van je ongeluk, dan ook de vonk van je levenslust.

Trek je baard niet uit bij het overdenken van mijn toezpraken.
In het vergeetboek staat van alles opgetekend aan kleinmenselijks
dat de annalen niet haalde.

Erger je niet aan mijn onvermogen je op een voetstuk te hijsen
als het je daar nog om te doen is. Glimlach naar de kleinzielige
onderhandelingen met onsterfelijkheid.

Wees aardig, wees coulant, ik vraag het je niet als vriend, smeeik het je niet
als vijand, niet als je meerdere in gezondheid of mindere in geest.
Strijk je niet over het lange gezicht alsof je het mijne eraf kunt vegen.

Ik belichaam niet wat had kunnen zijn maar wat is geweest.
Geef liever dat we overeenkomen, eindrijmer,
zonder voorspraak van meetbare successen, vervulde dromen.

En nogmaals, hoezeer je ook voor mij hebt moeten boeten –
het verleden komt in vrede, laat je groeten.

I

Regen

Beginnt het te regenen, is er ineens een veelheid aan kijkrichtingen,
die zich ook kriskras laten naspeuren. Regen vult de ruimte uit, plaatst rasters overal.
Op zijn dunst als gravure met de sluier van een ultrakorte lentebui.

En dan heb ik het nog niet over een enkele druppel: wat daarin weerspiegeld kan,
in een uithoek ervan al heel de zon! Regen, daaraan zie je dat de hand
van de schepper die van een striptekenaar is.

Zo een als Robert Crumb, die zich aan arceren te buiten gaat. Alsof de bouwstenen van
de wereld bestaan uit liefdevol aangebracht grafiet dat de vormen nodig heeft als smoes.
Wat regen me voorhoudt: zelf eens

kader op kader tot een massa streepjes gefixeerd als somberende oversekste stripheld
uit te breken. Bliksemende gedachtewolkjes inbegrepen.
Alleen de regen is gemeend, wil ik maar zeggen.

En als we het toch over de kleinschalige verwondering hebben die onze grootste schat is:
hier, opgeduikeld uit een oud artikel, blijkt de ordinaire vlinder opnieuw
te verrassen; als pop, staat er, is hij een vormeloze brij,

een tot in het onherkenbare vervallen rups. Waar zijn nieuwe gedaante aan
de buitenzijde te vinden is: als saillante tekening die hem zijn nieuwe lichaam ingeeft.
Organen, *antennae*, gemarkeerde vleugels en al!

Blauwdruk die doorkomt als een watermerk, geest die zich in de materie prent,
denkt het leven zich het leven daarbinnen in – regent 't bij jou ook zo oudtestamentisch
en behaaglijk tegelijk trouwens? Of is het al

opgehouden daar, plassen achterlatend, die even liggen te glimmen nog
voordat nieuwe regen, eerst schoorvoetend, dan lichtvoetig,
erin tapdanst?

Heenkomen

1

Een zoeklicht gemonteerd aan een Land Rover Discovery schuimt de zee af.
Op de uitkijk staan enkele grimmige, vastberaden
maar uiterst toevallige Grieken.

Aanlandig de wind, tussen de brekers in een stuurloze reddingsloep
naderen hand over hand man, vrouw, kind:
het oude recept voor een nieuwe wereld.

Tot het boze oog hen vindt
– de Europeanen dalen de klippen af, waar een kleine kruiser wacht –
en het eerste contact wordt gelegd, het eerste tussen

enkele mensen. Namens ons allemaal.
Ook de slapenden, de ongeborenen, de toekomstige doden.

Sinds heugenis.
Sinds neanderthaler en sapiens omgang hadden, sinds
afgelopen verkiezingsweek.

Het gebaar dat erbij hoort? Een reiken van de hand –
nee, laat ik het anders zeggen: denk aan Michelangelo's sublieme aanraking
die Adam van dier tot mens zal verheffen –,

het uitwissen van dat moment.